

КАФЕДРА ДЕРЕВ'ЯНИХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Виконавська практика

Освітній ступінь

бакалавр

Курс	3-4
Семестр	5-8

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

ECTS	3
Годин	90
Індивідуальні заняття	33
Самостійна робота	57

Освітньо-професійна програма

«Оркестрові духові та ударні інструменти: «Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Фагот», «Саксофон», «Валторна», «Труба», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»

Статус

обов'язкова

Форма контролю

залік

Інформація про викладача

ПІБ	Вовк Р. А. - кандидат мистецтвознавства, професор кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9UtGdBwAAAAJ
e-mail	vovkroman@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна „Виконавська практика” є однією з найважливіших складових професійної підготовки молодих музикантів-виконавців у вищому навчальному закладі. При створенні програми було враховано принципи комплексного вивчення студентами спеціальних предметів, яке передбачає оволодіння ними специфічними знаннями, вміннями та навичками, необхідними для подальшої самостійної роботи в якості концертних виконавців-солістів, артистів оркестру, ансамблю. Забезпеченню цих результатів має сприяти проведення занять, семінарів, заліків, академічних концертів, іспитів, конкурсних прослуховувань; організація самостійної роботи студентів та заохочення до творчої, суспільно-просвітницької діяльності.

Мета курсу

Отримання виконавської практики студентами освітнього ступеня «**Бакалавр**» є вкрай важливою, необхідною складовою їх професійного становлення. Метою даного курсу є спрямування творчих пошуків та зусиль молодих музикантів:

- на закріплення, систематизацію фундаментальних фахових знань отриманих при вивченні спеціальних дисциплін;
- на практичну реалізацію теорії виконавської майстерності;
- на набуття практичного досвіду використання цих знань у процесі концертного виконання;
- на формування цілісності психофізіологічних засобів виконавської майстерності;
- на виховання творчої свідомості та особистої відповідальності за досягнення найголовнішої мети виконавської діяльності, яка полягає у справі **збереження та розповсюдження здобутків національної та світової музичної культури.**

Необхідне створення відповідних творчих умов для розширення, поглиблення та розвитку набутих знань і досвіду у наступних видах професійної діяльності:

- виконавська – здійснення цілісного процесу, спрямованого на забезпечення належного стану виконавського апарату; підготовку та удосконалення сольного, ансамблевого, оркестрового репертуару; організацію репетиційної та публічної концертної діяльності з урахуванням умов концертного залу або студії звукозапису; розробка, створення та організація власних концертних програм, творчих проектів;

- культурно-просвітницька – створення у сфері власної діяльності єдиного інформаційного простору, що забезпечує формування і розвиток естетичних потреб і смаків усіх соціальних і вікових верств населення.

Вимоги курсу виконавської практики будуються згідно з навчальним планом НМАУ. Дисципліна охоплює **5-8** семестри по 0,5 години на тиждень. Загальна кількість годин, відведених на виконавську практику становить **90** годин.

Поряд із практичною підготовкою молодих музикантів до самостійної творчої виконавської діяльності в задачі курсу входять:

- виховання прагнення до професійної самореалізації та вдосконалення;
- сприяння всебічному гармонійному розвитку творчої особистості;
- виховання професійної відповідальності, свідомої сценічної дисципліни;
- виховання творчої волі;
- усвідомлення особистої творчої мети;
- формування широкого музичного кругозору, художнього смаку, відчуття епохи та стилю.

Основними завданнями виконавської концертної практики є:

- **набуття та вдосконалення навичок** і досвіду виступів у різноманітних концертних залах, у студії звукозапису;
- **вміння** узагальнювати та використовувати знання та навички, набуті у класах спеціальності, ансамблю, оркестру, на заняттях музично-теоретичного циклу при вирішенні конкретних виконавських задач і втілення їх на практиці у репетиційних та концертних умовах;
- ознайомлення та пристосування до специфіки виконавської сольної, ансамблевої й оркестрової роботи;
- виховання звукової культури виконавця;
- **вміння** адекватно вибирати репертуар, оволодіння в достатньому обсязі концертним репертуаром, що включає в себе твори різноманітних епох, стилів та жанрів;
- виховання слухового самоконтролю та особистої творчої відповідальності;

- всебічний гармонійний розвиток виконавського апарату та засобів виконавської виразовості;
- вироблення аналітичних навичок, які ґрунтуються на аналізі власних виступів, опрацювання аудіо та відео записів, тощо;
- виховання артистичної культури;
- цілеспрямоване вивчення спеціальної літератури, присвяченої проблемам виконавства.

Студент повинен засвоїти і **знати**:

- основи теорії та методології інтерпретації інструментальних творів;
- сольфеджіо, теорію та історію музики, гармонію, аналіз музичних форм;
- методи роботи над творами різних жанрів та стилів (соло, в ансамблі, оркестрі);
- психологію виконавської та педагогічної діяльності;
- норми професійного етикету та артистичної культури;
- історію виконавства на духових інструментах.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Googl meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань тощо.

Перелік тем

Тема 1. Підготовка до виконання мініатюри
Тема 2. Робота над різнохарактерними п'єсами
Тема 3. Віртуозна п'єса
Тема 4. Ускладнення техніко-виконавських завдань
Тема 5. Виконання оркестрових партій
Тема 6. Опанування творів крупної форми
Тема 7. Насичена виконавська практика як передумова успішних виступів
Тема 8. Поглиблення роботи над виконавським стилем, індивідуальною манерою композитора
Тема 9. Складання довільної програми за вибором студента
Тема 10. Удосконалення музичного мислення, досвіду музично–виконавської діяльності

Форми та технології навчання

Базова форма навчання визначена навчальним планом (очна, денна).

В сьогочасних реаліях пандемії в освітньому процесі запроваджена змішана форма навчання як синтез онлайн та офлайн форм.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються студенту.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни є заліки. Види контролю: контрольні уроки (5-8 семестри), перевірка самостійної роботи (5-8 семестри), заліки: 5, 8 семестри.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Контрольні уроки	15
2.	Перевірка самостійної роботи	30
3.	Відвідування занять	15
4.	Залік	40
5.	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

90-100-А (відмінно) – відповідає високій виконавській активності, яскравій грі із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності;

82-89-В (добре) – відповідає якісному виступу, але з наявністю незначних недоліків;

74-81-С (добре) – відповідає впевненому виступу, але з наявністю певних вад;

64-73-Д (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця;

60-63-Е (задовільно) – представлені твори не відповідають вимогам НМАУ, наявність значних вад у грі виконавця;

35-59-ФХ (незадовільно) – рівень виконання твору студентом не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни «Виконавська практика» передбачається участь студентів у науково-методичних, практичних конференціях, конкурсах творчих робіт, майстер-класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендована література:

1. Абаджян Г. Методика развития исполнительских приемов на духовых инструментах с помощью визуального индикатора. Вопросы музыкальной педагогики. – М.: «Музыка», 1983.

2. Апатский В. Духовое вибрато. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики. – К., 1979.
3. Апатский В. История духового музыкально-исполнительского искусства. – К.: ТОВ «Задруга», 2010. – 320 с.
4. Апатский В. О виртуозности в духовом музыкально-исполнительском искусстве. Дослідження, досвід, спогади. Вип. 3. Збірка праць. - К., 2002.
5. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства. – Учебное пособие. – К., НМАУ им. П.И.Чайковского, 2006. – 432 с.
6. Благодатов Г. Кларнет.
7. Бродер Н. Духовые инструменты в симфониях Моцарта.
8. Вайнгартнер Ф. Советы к исполнению симфоний Бетховена.
9. Вовк Р. Акустична природа та конструктивні основи аплікатури кларнета. Музичне виконавство. Вип. 3. – К., 1999.
10. Вовк Р. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: Дис. канд. мистецтвознавства, 17.00.03 – К., 2004
11. Выготский Л. Психология искусства. – М.: «Педагогика», 1987.
12. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха. – М., Л.: АН СССР, 1948.
13. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. – М.: «Музыка», 1980.
14. Готлиб А. Основы ансамблевой техники.
15. Грум-Гржимайло Т. Музыкальное исполнительство.
16. Давидов М. Теорія формування виконавської майстерності в працях українських дослідників. Музичне виконавство. Вип. 3. – К.: Науковий вісник НМАУ, 1999.
17. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М., 1962.
18. Должиков Ю. Артикуляция и штрихи на флейте. – М.: «Музыка», 1991.
19. Круль П. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу. – К., 2000.
20. Малинковская А. Фортепианно-исполнительское интонирование. – М.: «Музыка», 1990.
21. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні. – К.: „Музична Україна”, 1976.
22. Мострас К. Интонация на скрипке. – М., 1968.
23. Мюльберг К., Дагилайская С. Из истории исполнительства на духовых инструментах в Одессе. Теория и практика на духовых инструментах. Сб. статей. – К., 1989.
24. Мюльберг К. Теоретичні основи навчання гри на кларнеті. – К.: „Музична Україна”, 1975.
25. Назайкинский Е. О психологии музыкального восприятия. – М., 1972.
26. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога. – М.: «Музыка», 1961.
27. Носырев Е. Гобой.
28. Порвенков Г. Акустика и настройка музыкальных инструментов. Методическое пособие по настройке. – М.: «Музыка», 1990.
29. Сумеркин В. Тромбон.
30. Тризно Б. Флейта.
31. Тихонов В. Произведения украинских композиторов для кларнета. Исполнительство на духовых инструментах. История и методика. – К., Гос. консерватория им.П.И.Чайковского, 1986.
32. Тюріна О. Гучна динаміка як поняття виконавства. Музичне виконавство. Вип. 2. – К.: Науковий вісник НМАУ, 1999.
33. Усов Ю. Портреты советских исполнителей на духовых инструментах.
34. Федотов А., Плахотский В. О возможности чистого интонирования при игре на духовых инструментах. – М., 1964.
35. Черных А. Советское духовое исполнительство.
36. Шульпяков О. Музыкально-исполнительская техника и художественный образ. – Л.: «Музыка», 1986.
37. Юргенсон П. Гобой.
38. Ягудин Ю. О развитии выразительного звука. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М.: «Музыка», 1971.